
کلیات برنامه مهارت آموزی پژوهشگری سطح ۳

اداره کل پژوهش‌های تحصیلی

بهار ۱۳۹۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه

برنامه مهارت‌آموزی پژوهشگری به عنوان مقدمه‌ای جهت اجرا و نهادینه شدن آموزش پژوهش محور و به منظور آموزش مهارت‌های پژوهشی به طلاب و عمق‌بخشی و تثبیت آموخته‌های آن‌ها، با اهداف ذیل اجرا می‌گردد.

اهداف

۱. تحقق بخشی از هدف کلان اجرای نظام آموزش پژوهش محور؛
۲. تثبیت انگیزه و علاقه‌مندی به پژوهش در طلاب؛
۳. تقویت و تعمیق آموخته‌های آموزشی طلاب و پرورش توان نقد و تحلیل در آنها؛
۴. آماده‌سازی طلاب جهت ایفای نقش در حوزه مدیریتی پژوهش و کلان پروژه‌ها؛
۵. تربیت نیروی محقق و آگاه به حوزه‌های جدید پژوهشی؛
۶. ارتقاء و توانمندسازی اساتید در زمینه پژوهش.

ظرفیت‌های در اختیار پژوهش:

سطح ۳ ورودی‌های مهر ۹۸ و پس از آن	
مجموع ساعات پژوهش	رشته
۲ واحد روش تحقیق پیشرفته و ۲ واحد کارورزی (۱) و (۲) (۱۱۲ ساعت)	اخلاق و تربیت
	تفسیر و علوم قرآن (حضور و غیر حضور)
	کلام اسلامی با گرایش امامت
	کلام اسلامی
	مطالعات زنان
	فلسفه اسلامی

۲ واحد روش تحقیق پیشرفته و ۱ واحد کارورزی (۸۰ ساعت)	ادبیات عرب
	تاریخ اسلام (حضوری و غیر حضوری)
	کلام اسلامی با گرایش مهدویت
۱ واحد روش تحقیق پیشرفته و ۱ واحد کارورزی (۵۶ ساعت)	فقه و اصول (حضوری و غیر حضوری)
۲ واحد روش تحقیق پیشرفته (۴۸ ساعت)	مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی
	تربیت دینی کودک و نوجوان

شیوه اجرا

با توجه به لازم‌الاجرا بودن این برنامه، ظرفیت‌سنجی متناسب با رشته تحصیلی برای ورودی‌های مهر ۹۸ و پس از آن صورت گرفته و مهارت‌های پژوهشی لازم و ضروری، تحت عنوان «آموزه» جهت افزایش توان پژوهشی به طور عام و پژوهش‌های پایانی طلاب به طور خاص، احصاء و گزینش گردیده است. این آموزه‌ها عبارتند از:

- **مسئله‌یابی و منبع‌یابی:** یکی از مهارت‌های مهم در پژوهش برای مقطع سطح ۳، مهارت مسئله‌یابی و پس از آن نحوه شناسایی و یافتن منابع مرتبط جهت حل مسئله است. ضرورت پرداختن به این مهارت با توجه به گرایشی بودن سطح ۳ بیشتر است.
- **طرح‌نامه‌نویسی:** اصول نگارش طرح‌نامه و آشنایی با فرایند تدوین آن از ضروری‌ترین موارد نگارش پایان‌نامه و مقاله است.
- **فیش‌نویسی و پردازش اطلاعات:** یکی از مراحل مهم و اساسی در پژوهش، مرحله پردازش اطلاعات است. پس از شناسایی مسئله و جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با موضوع، لازم است اطلاعات به گونه‌ای پردازش شوند که به فرآورده‌ای نوین تبدیل گردند. بدین منظور، شیوه‌های پردازش اطلاعات در کنار فیش‌نویسی به صورت عملی آموزش داده می‌شود.

- **شیوه تدوین پایان‌نامه:** آموزه شیوه تدوین پایان‌نامه جهت آماده‌سازی و آشنایی طلاب سطح ۳ با نحوه تدوین پایان‌نامه در نظر گرفته شده است.
- **مقاله‌نویسی:** یکی از حوزه‌های مهم پژوهشی است که ممکن است طلاب حتی پس از فارغ‌التحصیلی، در این عرصه فعالیت داشته باشند. با توجه به این نکته، آشنایی با انواع مقاله و فنون نگارش آن در برنامه درج شده است.
- **روش‌شناسی مطالعات میان‌رشته‌ای و روش‌شناسی مطالعات تطبیقی:** با توجه به حضور جدی طلاب دانش‌آموخته سطح ۳ در عرصه‌های علمی پژوهشی، آشنایی آن‌ها با حوزه‌های جدید پژوهشی و روش‌شناسی آن، ضروری به نظر می‌رسد. بدین منظور مطالعات تطبیقی و میان‌رشته‌ای در برنامه لحاظ شده است چرا که در آینده‌ای نه چندان دور بنا به اقتضات و مطالبات جامعه علمی و فرآیند تولید علم، ورود به این عرصه امری الزامی و اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.
- **روش نقد و تحلیل:** جهت تقویت بعد تحلیلی طلاب، متناسب با گرایش تخصصی، آموزه روش نقد و تحلیل در نظر گرفته شده است. ضمن اینکه روش‌شناسی مطالعات تطبیقی و میان‌رشته‌ای نیز در بطن خود به نوعی قوه تحلیل و توان نقد طلاب را تقویت می‌نماید.

تبصره ۱: متناسب با دروسی که در هر نیمسال تحصیلی وجود دارد، برخی از دروس جهت اجرای این مهارت‌ها گزینش گردیده است. انتخاب دروس با در نظر گرفتن قابلیت‌های محتوایی آن درس در اجرای مهارت پژوهشی مورد نظر صورت گرفته و متناسب با ظرفیت هر نیمسال، گاهی یک آموزه و گاهی دو آموزه پژوهشی در نظر گرفته شده است.

تبصره ۲: تولید محتوای علمی واحدهای پژوهشی برای هر نیمسال و نیز ارتقاء و توانمندسازی آن دسته از اساتیدی که واحد پژوهشی، منضم به دروس تدریسی ایشان می‌باشد، بر عهده معاونت پژوهش است.

تبصره ۳: نحوه محاسبه حضور و غیاب طبق روال سابق بر عهده معاونت آموزش می‌باشد.

ارزشیابی

ارزشیابی واحدهای آموزشی و پژوهشی به صورت مجزا و هر کدام از ۲۰ نمره است. بر این اساس نمره هر یک از آموزه‌های پژوهشی به عنوان بخشی از روش تحقیق از ۲۰ محاسبه می‌شود و در کارنامه تحصیلی درج می‌گردد.

شرایط و وظایف ارکان مؤثر:

وظایف معاونت پژوهش مرکز

۱. طراحی و تنظیم برنامه آموزش مهارت‌های پژوهشی؛
۲. تولید محتوای مهارت‌های پژوهشی مندرج در برنامه؛
۳. برنامه‌ریزی جهت ارتقاء و توانمندسازی اساتید؛
۴. بازخوردگیری از نحوه اجرای مطلوب برنامه.

وظایف معاونت آموزش مرکز

۱. ابلاغ برنامه مصوب به همراه آیین‌نامه و دستورالعمل آن به مدارس؛
۲. توجیه و تبیین آیین‌نامه، دستورالعمل و ضوابط این برنامه به مدیران و معاونین آموزش مدارس؛
۳. نظارت مستمر بر حسن اجرای این برنامه؛
۴. فراهم نمودن همه زیرساخت‌ها و مقدمات لازم جهت اجرای این برنامه و تسریع بخشی به آن؛
۵. توجیه و تبیین برنامه و نحوه اجرای آن برای اساتید؛
۶. طراحی ساز و کار فراهم نمودن نظرسنجی از اساتید و طلاب در آینده جهت بازخوردگیری؛
۷. الزام اساتید جهت شرکت و حضور در کلاس‌های «ارتقاء و توانمندسازی».

وظایف مدرسه

۱. فراهم نمودن همه امکانات و زیرساخت‌ها جهت تحقق موفقیت‌آمیز و کارآمد این برنامه؛
۲. نظارت و پیگیری مستمر بر روند اجرای برنامه در مدرسه؛
۳. برگزاری جلسات مشترک با حضور اساتید و معاونین آموزش و پژوهش جهت تشریح و تبیین برنامه و ایجاد تعامل؛
۴. انتخاب اساتید توانمند در امر مهارت‌های پژوهشی؛
۵. برگزاری جلسه با طلاب و تشریح و تبیین برنامه؛
۶. الزام اساتید جهت شرکت در کلاس‌های «ارتقاء و توانمندسازی».

الحمد لله رب العالمين